

Arkiva Nr.

66

Latvijas Senata

Apvienotās Sapulces

AKTS

Senata Virspriekšotā priekšlikuma, 17. maija 1924. g. Nr. 433, daļā, jautājuma noskaidrošanai: vai tiesa var spriesties no Latvijas Apvienotās Sapulces tiesai nodota un no lieldalības šīsde stādīnātu Latvijas Apvienotās Sapulces lodekli un iedarīt pie viņa krāšļana.

Iesākta 17. maijā 1924 g.

Pabeigta 28. maijā 1924 g.

N^o 28



1335 13

Latvijas Senata
Wirsprokurors.

17 maija 1922g.

№ 233

Rigā.

1 0
SENATA APWEENOTAI SAPULZEI
Preekschlikums.

Salihdsinot lik.par Tautas Padomes lozekļu neaiskaramibu 2.pantu ar noteikumu par Latvijas walsts eekahrtas IO.pantu un Satwersmes Sapulzes kahrtibas ruļļa I9.pantu, teesu eestahschu praksē zehluschās schaubas par Satwersmes Sapulzes lozekļu neaiskaramibas robescham.

Ņemot wehrā augschejo,pamatodamees us teesu eek.lik. 259^I p.un Senata eek.lik.I96.p.Teesleetu Ministrs usdewa man likt preekschā Senata Apweenotai Sapulzei noskaidroschanai sekoschu jautajumu:

waj teesa war apzeetinat no Satwersmes Sapulzes teesai nodotu un no lihdsdalibas sehds atstahdinatu Satwersmes Sapulzēs lozekli,un isdarit pee wiņa kratischanu,jeb waj preeksch tam wajadsigs Satwersmes Sapulzes atsewischks lehmums.

Wirsprokurora w.i.

Čarņovskis

Sekretara w.i.

Franchē

pee kam eepreeksche ja apzeetinaschana promisoriski peelaista t
tahdâ qadijuna, ja deputatu notner pes noseeguna isdarischanas,

niq

PROTOKOLS

2

1922.g. maija mēnescha 26. deenâ, LATWIJAS SENATA APŪEENOTA
SAPULZE teesas sehde, kurâ peedalijs:

Preekschshdetajs - Senators K. Osoliņsch,

Senatori

Dr. A. Loehers,
Fr. Wesmans,
A. Gubens,
A. Sihmanis,
B. Disterlo,

Wirsprokurora w.i. A. Charitonovskis,

Wirssekretara w.i. A. Sonne,

saurluhkoja Senata Wirsprokurora 1922.g. 17. maija preeksch-
likumu dēļ jautajuna noskaidroschanas, vai teeso var apzeeti-
nat no Satversmes Sapulzes teesai nodotu un no lihdskalibas
sehdeš atstahdinatu Satversmes Sapulzes lozekli un isdarit
pee viņa kratischanas.

Leetu refere senators A. Sihmanis.

Wirsprokurora w.i. ustur spehkâ rakatisku slehdseenu.

Pehz tam Senats taisija lehmumu.

Preekschshdetajs

Senatori

Wirssekretara w.i.

K. Osoliņš
A. Loehers
Fr. Wesmans
A. Gubens
A. Sihmanis
B. Disterlo

pee kur apņemšanās, ja apseetinašchana provisoriski peelaista
tahds godijums, ja deputotu notver pee nosēguma isdarischanā

28.

RESOLUZIJA.

3

LATWIJAS SUWERENAS TAUTAS WAHIDA,

1922. g. maija mēnescha "16." deenā, LATWIJAS SENATA AP-
WEENOTA SAPULZE teesas sehdē, kurā nedalijas:

Preekschsehdetajs-Senators K. Ozoliņsch,

Senatori

Dr. A. Loebers,
Fr. Wesmans,
A. Gubens,
A. Sihmanis,
B. Disterlo,

Wirsprokurora w. i. A. Charitonovskis,

Wirssekretara w. i. A. Sonne,

saurlukkojuse Senata Wirsprokurora 1922. g. 17. maija preeksch-
likumu dehl jautajuma noskaidroschanos, vaj teesa var apzeeti-
nat no Satversmes Sapulzes teesai nodotu un no lihdsolibas
sehdēs atstahdinatu Satversmes Sapulzes lozekli un isdorit
pee viņa kratischanas, isklausijuse Wirsprokurora w. i. atsini-
mu, nolucij: atfikt, ka no Satversmes Sapulzes jaura-
schanai pee tijas atbildibas isdoto Satversmes
Sapulzes lozaki tufe war appeiliuat un isdavit
pee viņa aratijebanu bej atfermijebna preeksch-

Z.

Spriedums.

Latvijas Suverenās Tautas Vārdā,

1922. g. maija _____ mēneša _____ diēnā, Latvijas Senats Apvienotās Sapulces tiesas sēdē, kurā piedalījās:

Priekšsēdētājs-Senators

K. Ozoliņš,

Senatori

Dr. A. Lašberis,
Fr. Veermanis,
A. Gubens,
A. Sīmanis,
B. Diesterlo,

Virspрокurors

v. i. A. Charitonovskis,

Virssекretars

v. i. A. Zonne,

caurlūkojot Senata Virspрокurora 1922. g. 17. maija priekšlikumu dēļ jautājuma noskaidrošanas, vai tiesa var apcietināt no Satversmes Sapulces tiesas nodotā un no Ikdalības sēdēs atstādinotā Satversmes Sapulces locekli un izdarīt pie viņa kratīšanas, izklousijis Virspрокurora v. i. atzinumu, atrod: Latvijā pastāvošie likumi nostāda tiesu iestādes pastāvīgā un no likumdevējas, kā arī no izpilda varas, neatkarīgā stāvoklī. Tiesu spriedumi taisīti, izpildīti un izpildāmi Latvijas suverenās tautas vārdā (1920. g. II. jūnija likums; lik. un ptk. kr. 1920. g. N 186). Savā darbībā tiesu iestādes dibināja un tiesu iekārtas, kriminalproc. un civ. proc. likumu noteikumi. Neviens no pievestiem kodeksiem, nedz arī to papildinājums, nav noteikumu, kas paredzētu atsevišķu izmeklēšanu, tiesāšanu un sprieduma izpildīšanu kārtību attiecībā uz Satversmes Sapulces locekļiem. Par Latvijas Satv. Sapulces locekli varēja ievēlēt katru Latvijas pilntiesīgu pilsoņi, kas apmierināja vēlēšanu noteiktos vārdus (L. S. S. vēl. lik. 4. p.); Ne kāds atsevišķs pilsoņu šķiras privilēģijas likums S. S. locekļiem nepiešķir un tāpēc viņi atzīstami par līdzīgiem visiem citiem Latvijas pilntiesīgiem pilsoņiem likumā priekšā, oiktāļu atsevišķs likums nerada izņēmumu.

Redot izņēmumu stāvokli attiecībā uz S. S. locekļu neatkarību, 1920. g. I. jūnija likums par Latvijas valsts iekārtu (10. p.) nosaka, ka S. S. locekļus var saukt pie tiesas atbildības, ja tam piekrīt S. S. ar 3/5 klātesošo locekļu balsu vairākumu. Tā tad līdz S. S. attiecīgam lēmumam katrs atsevišķs pūdijs S. S. locekli kā apcietināt tiesu iestādē ir pilnīgi neatļauts un visi likumos paredzētie tiesas darbības soļi pret viņiem ir apturēti. Ar pievesto noteikumu likums šādā kārtībā piešķir S. S. locekļiem

Fonda N
Lietas nr

Izmai-
tošanas
datums

1

tiesību vienīgi. Iest par to, vaj viņas locekļus attiecīgā
gadījumā ir izslēdzama tiesu iestādēm saukšanai pie atbildības,
vaj ne- un ne vairāk. - Nekādā S. Sapulces vajaukšanos tiesas
rīcībā attiecībā uz tiesašanai iziote S.S. locekli un nekādu
ierobežotu un no S.S. atsevišķiem lēmumiem atkarīgu izmeklē-
no, tiesašanos vaj soho izpildīšanas kārtību šis likums nepa-
redz. Tādā kārtā jānodrīkst, ka ar S.S. lēmumu par viņas
locekļa iadošonu saukšanai pie tiesas atbildības, izņemumu stā-
voklis, kādā S.S. locekļis nostādīts ar 1920. g. 1. jūnija likuma
10. pantu, ir atcelts un S.S. locekļis attiecīgā gadījumā nostā-
dīts līdzīgā katram Latvijas pilntiesīgam pilsonim, kuŗu tiesa
sūc pie likumīgas atbildības un ka tiesa, bez kaut kāda cita
atsevišķa S.S. lēmuma, pret viņu var spert visus likumā paredze-
tos izmeklēšanas, drošības un tiesašanos soļus, neizslēdzot ap-
cietināšanu, kratīšanu, korespondences caurlūkošanu u. t. t.

Šādu slēdzianu negroza Tautas Padomes 1919. g. 16.
jūlijā pieņemtais likums par Tautas Padomes locekļu neatkarī-
nību. Ši likuma 2. pants nodrošina ja Tautas padomes locekļus
vienīgi pret apcietināšanu un kratīšanām, prasot tādus gadījumos
Tautas Padomes piekrišanu un līdz ar to atstājot tiesai brīvas
rokas visos citos izmeklēšanas, tiesašanas un sprieduma izpildi-
šanas jautajumos attiecībā uz Tautas Padomes locekļiem. Aut gan
minētā likuma noteikums burtiski nenot, runā tikai par Tautas Pa-
domes locekļiem, tad tomēr jāatzīst, ka tas līdz jauna noteikuma
izdošanai attiecinams arī uz Tautas Padomei sekojošās tautas
priekštāvēniecības, Satversmes Sapulcēs, locekļiem, kādā nostānē
izteikusēs arī Satversmes Sapulce savā 1920. g. 1. maija sēdē. -
Bet reizē ar to jāatzīst arī, ka 1919. g. 16. jūlija likuma 2. pants
noteikums nav uzskatams par tādū, kuŗam būtu piešķirts patstāvīgs
izņemuma nozīme paraleli un neatkarīgi no 1920. g. 1. jūnijā Satv.
Sapulcē pieņemtā likuma par Latvijas valsts iekārtu. Salīdzinot
abus šos noteikumus jākonstatē, ka Tautas Padomes 1919. g. 16. jūlijā
likums garantē likumdevejas iestādes locekļus vienīgi pret apciet-
tinašanu un kratīšanām, kamēr S.S. 1920. g. 1. jūnija likuma 10. pants
garantē S.S. locekļus vispārīgi un visās lietās pret saukšanu
pie tiesas atbildības, kuŗā ietilpst arī aresti un kratīšanas.

Tā tad jātaisīt, ka agrākais šaurais noteikums par tautas priekšstāvju aizsardzību vienīgi pret arestiem un kratišanām zaudē savu patstāvīgo nosaukt un atkārtot reizi ar jaunu un plašāku likuma izdošanu (kāds ir 1930. g. 6. jūnija likuma 10. pants) par S.S. locekļu aizsardzību vispārīgi pret saukšanu pie tiesas atbildības, kā arī, kā tās sastāvdaļa, ietilpst arī apcietināšana un kratišanas.

Ja nu agrākā 1919. g. 16. jūlija likuma 2. panta vietā tagad spēkā pastāvošais 1930. g. 1. jūnija likuma 10. pants dod S. Sapulcei tiesību ar 3/5 klātesošo locekļu balsu vairākumu lemt par S.S. locekļa izdošanu saukšanai pie tiesas atbildības un nerunā par S.S. tiesību lemt un norādīt tiesai, kādi tai konkrētā gadījumā soļi sperami un kādi ne, tad jātaisīt, ka ar S.S. lēmumu par viņa locekļa izdošanu saukšanai pie tiesas atbildības, S.S. loceklis attiecīgā gadījumā ir nodots tiesu iestāžu likumīgā rīcībā pilnos apmēros, neatkarīgi no kādiem citiem vēl S.S. lēmumiem. - Saskaņā ar sacīto S. Sapulcei, izņemot lēmumu par sava locekļa izdošanu saukšanai pie tiesas atbildības, arī nevar taisīt vēl kādu citu, likumos noteikto tiesas darbību ierobežojošu lēmumu, piem. par S.S. locekļa apcietināšanas aizliegumu, jo arī Satv. Sap. lēmumiem ir jātūnās pastāvošo likumu robežās. Satv. Sapulcei gan ir tiesība likumus atcelt, tos grozīt un izdot jaunus likumus, bet pastāvošos likumus neievērot arī Satv. Sapulcei nevar.

Satvermes Sapulces kārtības rūļa 19. pantā noteikums šī jautājuma izšķiršanā nekrīt svarā, jo tas runā vienīgi par Satvermes Sapulces atsevišķu lēmumu par tiesašanai izdotā S.S. locekļa pielaišanu S.S. plenar un komisiju sēdēs, atņēmjās vienīgi uz S.S. tekstejo iekārtu un nestāv nekādā sakarā ar tiesas darbību attiecībā uz tiesašanai izdoto S.S. locekli. - Tāpēc arī apsveramā jautājumā nav nozīmes, vai S. Sap. savu tiesašanai izdoto locekli izslēguse no piedalīšanās Satv. Sap. un viņas komisiju sēdēs vai ne.

Ņemot visu šo vērā, Senats nolēma: atzīt, ka no Satvermes Sapulces saukšanai pie tiesas atbildības izdoto

atbildības,
 tiesas
 nekādā
 izstrādā-
 unes nepa-
 mu par viņas
 šaurā stā-
 ja likuma
 unā nostā-
 ņu tiesa
 kāda cita
 ņā pareize-
 tāisot ap-
 t.
 1919. g. 16.
 izstrādā-
 ocekļa
 a gadījumos
 ai brīvas
 no izpildi-
 n., kaut gan
 r Tautas Pa-
 noteikuma
 tautas
 tā nostā-
 sēdēs. -
 un 2. pantu
 patstāvīga
 nija Satv.
 atzīstot
 p. 16. jūlija
 pret apcie-
 unu 10. pantu
 saukšanu
 izstrādā-

Sotveršmes Sapulces locekļi, tiesa var apcietināt un
izdarīt pie viņa kratišanu bez atsevišķa priekš tam
Sotveršmes Sapulces lēmuma.

Priekšsēdētājs *K. Koliņš*.

Senators *P. Pihlme*

Vicesekretārs *A. Kānelis*

Lat
Apvi

18.

4

Fr. Wesmana atserisckos domes jautajumā par Satr. Sap. lozekļu
išdoschanu teesaschanai.

Nemot wehrā: 1) ka ar Satversmes Sapulzes I. maija sehdē pieņemto
lehmumu, eemeetotu 1920. g. Waldibas Wehstnescha 99. numurā, nodrukātā
schīs sehdēs atreferējumā, likums par Tautas Padomes lozekļu neaissa-
ranību (1919. gada likumu un rihkojumu krahjumu 107. numurs) attezi-
nats arī us Satversmes Sapulzes lozekļeem; 2) ka saskaņā ar schi
likuma otro pantu un augschā aprahdīto I. maija lehmumu bes Satversmes
Sapulzes atļaujas nevar neveenu viņas lozekli apzeetinat, nedš arī
išdarit pee viņa kratischanu par kaut kahdu ar sodu andraudetu darbu,
pee kur eepreekscheja apzeetinaschana provisoriski peeloista tik
tohdā gadījumā, ja deputatu notrer pee noseeguma išdarischanas, jaot-
sihst, ka bes spezielas Satversmes Sapulzes atļaujas nevar viņas lo-
zekli apzeetinat, nedš išdarit pee viņa kratischanu.

J. Wesmans
